

Posudek oponenta diplomové práce

Katedra sociální práce FF UK

AR 2022/2023

Jméno studentky: **Bc. Leona Portová**

Název práce: **Resocializační program pro řidiče, kteří spáchali trestný čin za volantem: subjektivní hodnocení programu jeho absolventy**

Vedoucí práce: Mgr. Kateřina Cidlinská, Ph.D.

Oponent práce: Mgr. Michal Špejra, LL.M.

Předloženou diplomovou práci zpracovala její autorka na téma „Resocializační program pro řidiče, kteří spáchali trestný čin za volantem: subjektivní hodnocení programu jeho absolventy“.

Jak sama autorka uvádí, zvolené téma koresponduje s její osobní zkušeností s programy pro řidiče v Severočeském soudním kraji, kde působila jako lektorka tohoto programu. Cílem diplomové práce bylo „přiblížit rehabilitační programy pro řidiče jako celek a jejich konkrétní praktické využití v České republice“. Autorka se rovněž snažila „definovat subjektivně spatřovaná pozitiva a negativa daného programu, která by mohla dopomoci následnému vývoji v této oblasti“.

Obvyklá struktura zahrnující teoretickou a empirickou část působí vyváženým a kompaktním dojmem, nechybí diskuse, závěr a doporučení pro další výzkum a praxi v předmětné oblasti. Z uvedeného seznamu použitých zdrojů je patrné, že autorka při své práci vychází z široké poznatkové základny, což hodnotím velmi pozitivně.

Naopak to, co dle mého soudu úroveň zpracování teoretické části práce poněkud devaluje, jsou některé její pasáže, které mohou ve čtenáři vzbuzovat dojem, že se jedná o ryze autorský text, přičemž ze srovnání s původním zdrojem je zřejmé, že se jím autorka minimálně inspirovala. Na některých místech téměř věrně kopíruje tematickou strukturu původního textu jiného autora, v horším případě obsahuje doslovné věty z původního zdroje. V těchto případech je sice původní pramen správně uveden v seznamu použitých zdrojů (na str. 60-68), ale přímo v textu své práce autorka tento odkaz opomenula. V této souvislosti upozorňuji například na srovnání části textu na str. 30 předložené diplomové práce s kapitolou 2.1. publikace *KUREČKOVÁ Veronika, HORÁKOVÁ Miroslava, 2021. Terapeutické programy pro řidiče v kontextu práce Probační a mediační služby. Brno: Centrum dopravního výzkumu v.v.i. ISBN 978-80-88074-84-7.*

Pokud se autorka rozhodla zaměřit jednu z kapitol (4.1) též na legislativní rámec zařazení programu pro řidiče, pak v této souvislosti postrádám podrobnější vhled do související právní problematiky nebo alespoň základní odkaz na paragrafové znění příslušných právních předpisů. Autorka v této kapitole mimo jiné informuje o zásadní změně, která nastala počátkem ledna roku 2023 bez toho, aniž by uvedla jakého právního předpisu se popsaná změna týká. V kapitole zaměřené na legislativní rámec považuji

rovněž za vhodné sjednotit, případně vysvětlit používané termíny probační pracovník a probační úředník.

Na straně 27 autorka nepřesně uvádí, že „mediace představuje odborné postupy pracovníků PMS realizované v přípravné fázi trestního řízení...“ Mediace mezi obětí a pachatelem přitom lze v Probační a mediační službě vykonávat i mimo fázi přípravného řízení, na možnosti využívání mediace v dalších fázích trestního řízení upozorňuje i autorkou zmiňovaná publikace Průvodce restorativními programy.

Dále upozorňuji na některé další drobné nepřesnosti v textu předložené práce. Například autorka opakovaně uvádí nesprávný název klíčového strategického dokumentu Probační a mediační služby, kterým je Koncepce rozvoje probace a mediace do roku 2025, na straně 27 autorka chybně uvádí rok vydání u zdroje použité literatury (Průvodce restorativními programy).

I když stylistickou úroveň práce celkově hodnotím spíše pozitivně, některé větné konstrukce by si během závěrečné redakce přesto zasloužily větší pozornost. Jako příklad uvádím formulaci na str. 34: „Severočeský soudní kraj je stěžejním pro tuto diplomovou práci, protože právě na něj si klade v empirické části své zaměření“.

Velmi pozitivně hodnotím skutečnost, že autorka využívá data z vlastního šetření, která následně čtenáři zprostředkovává i prostřednictvím tabulek či grafu. V této souvislosti ale současně doporučuji napříště věnovat větší pozornost formulacím nadpisů, které tabulky, či graf definují.

Empirická část práce představuje využití kvalitativních výzkumných metod, přičemž jako hlavní výzkumný nástroj si autorka zvolila polostrukturovaný rozhovor s účastníky programu pro řidiče.

V závěru vztahujícímu se k výzkumným zjištěním autorka uvádí, že „ze statistických údajů vyplývá, že většina klientů, kteří program nedokončí, jsou právě ti, kteří do něj vstupují na dobrovolné bázi“. Přitom ale není zcela zřejmé o jaké statistické údaje autorka toto své tvrzení opírá.

Na jiném místě závěrečné kapitoly autorka na základě vlastních výzkumných zjištění rovněž konstatuje, že „klienti program vnímají jinak před jeho započatím a v jeho následném průběhu“. V této souvislosti by bylo zajímavé upravit design výzkumu tak, aby mohl případné změny v postojích lépe zaznamenat. K přesnějším výsledkům by mohl vést například způsob, kdy by byly odpovědi na výzkumné otázky zjišťovány před vstupem klienta do programu a následně až po jeho skončení.

Další z popisovaných závěrů směřuje k tomu, že panují rozdíly v přijetí programu v závislosti na způsobu jeho uložení. Zde však, podobně jako v předchozích případech, není zcela zřejmé, zda tento závěr vyplývá z vlastních výzkumných zjištění autorky diplomové práce nebo zda se opírá o výsledky jiného výzkumu, popř. dalších výzkumů. V této souvislosti se rozcházejí informace popisující výzkumný vzorek (str. 41), kde autorka sděluje, že dvanáct z respondentů bylo do programu zařazeno na základě soudního rozhodnutí a pouze jeden do programu vstoupil z vlastní vůle. V kapitole 6 popisující výsledky kvalitativního výzkumu však autorka hovoří o klientech, kteří vstoupili do programu fakultativně, v množném čísle.

Přes výše popsané výhrady považuji stanovené cíle diplomové práce za splněné a k obhajobě ji doporučuji s tím, aby výše uvedené nejasnosti studentka vysvětlila v rámci ústní obhajoby.

Další otázky k obhajobě:

Ve své práci uvádíte, že jste do programu pro řidiče osobně zainteresována tím, že vedle výzkumné činnosti vykonáváte i práci lektorky programu, který byl současně předmětem výzkumu. Jak podle vás tato okolnost může ovlivnit výzkumná zjištění?

Navrhovaná klasifikace: velmi dobře

Datum, podpis:

V Praze 12. června 2023

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'K. Štěl' followed by a stylized flourish.

